

[89]

ימים של חינוך

אחד הנושאים שעלה על שולחננו לפני המעבר לחולון (ובסוד, הוא גם זה שהשהה את תשובתנו עד לברור העניינים) היה - איך לא? - נושא חינוך הילדים. האם נכון להביא ילדים למקום כזה? האם אפשר לחנך אותם שם? האם עבודת הקודש של בעלי לא עלולה לבוא על חשבון הניסיונות שיבואו על הילדים?

יצאנו לבדוק. ביקשנו לראות מה קרה עם משפחות רב שעברו לשכונות מעורבות, וגילינו שהן זכו להקים דורות ישרים ומבורכים. "כנראה שעם ברכת גדול בישראל זה אפשרי", הבנו לעצמינו ולאחר שקיבלו את ברכתם של כמה גדולים בישראל קמנו ועברנו. מהר מאד גיליתי עד כמה הניסיונות בעיר כזאת גדולים ממה שחשבתי. בעוד בריכוז חרדי, הסביבה כולה שומרת תורה ומצוות, השכנים ומוסדות החינוך נמצאים בשכונה קרוב לבית, ויש הווי של "אבות ובנים" "קבלת שבת" ו"בתיה", לילדים, בחולון אין דבר כזה. בעוד שבריקוז חרדי יש שכונות נחמדות, קשרים בבניין ובקיצור - חממה, כאן אנחנו נמצאים בשטח, והחממות רחוקות. בתחילה, המעבר לחולון הרגיש לי כמו מעבר לארץ אחרת. הקושי הטכני כלל נסיעות למוסדות חינוך בכל ערי הסביבה, ופיזור הילדים בין חולון, בת ים, ראשון לציון, אחיסמך ובני ברק! אבל מעבר לטכני, הקושי של הבדידות היה גדול יותר. אחד הילדים נפל ואת צריכה לרוץ למוקד? אין שכנה שתתגייס לעזור. ילדת? אין ארגון 'עזר לילודת' ואין מי שיספוג את האחים שבבית. אני זוכרת את עצמי מתארחת באחת השבתות אצל גיסי בירושלים. הייתי בחדר כאשר לאחר הדלקת נרות דפקה שכנה וירדה להגיד 'שבת שלום' ולשוחח קצת על הספה, כשהיא מביאה איתה צלחת עוגות מעלה ניחוחות. במקומי שבחדר התחלתי לבכות. החמימות הזאת של הקירבה והנתינה, הייתה כל כך חסרה לי. ולא, זה לא העוגות שחסרו, זה מה שעומד מאחוריהן.

נקודת התמודדות משמעותית נוספת שמעסיקה אותנו עד היום היא נושא הקניות. כשמדובר במוצרי מזון בכשרויות מהודרות ניחא (ותביאו בחשבון שלא ניתן להלוות משכנה אבקת אפיה כשנתקעת באמצע העוגה), למדתי להיערך מראש עם קניות גדולות במיוחד. נושא הבגדים כמעט בלתי אפשרי כאן, וגם ענייני היומיום והבנק מורכבים. בחולון וסביבותיה כמעט ואין חנויות רחוב, הכל מצטבר ב'מרכזי קניות' או 'קניונים', כולל חלק גדול מהסופרים, הבנקים, קופות החולים ובתי המרקחת, שבביל להגיע לכל אחד מאלו בלי לדרוך במקומות לא ראויים, אין לנו ברירה אלא להיכנס לחפש דרכים

חילופיות ארוכות יותר ומסובכות יותר. אם הבנתן כמה מורכב נושא הקניות והקניון באזור כאן, וודאי תתפעמו כמוני מהדברים שסיפרה לי השבוע מנהלת סמינר 'הסניף בת ים' על שלוש בנות מתוקות כל כך שלומדות בסמינר. מכיוון שכאמור כל כך מסובך להסתדר כאן בלי להיכנס לקניון, שלחו הבנות האלו לרב זילברשטיין שאלה עד כמה בעייתית הכניסה לקניון. הן שלחו את השאלה בכתב, ובאופן נדיר, זכו לתשובה בכתב ידו. אני מביאה את המכתב, תקראו לבד ותראו מהן בנות של איכות (ואני חשתי על חינוך הילדים לפני שעברנו לכאן. אם זה הציבור בסמינר שלהן - אשריי).

אגב, במכתב התשובה, מעל הנכתב, כתב החברותא של מרן: "הרב, לאחר שקרא את המכתב, לפני שענה תשובות, הגיב: "יש רק לבכות מהתרגשות על כאלו שאלות מכאלה בנות צדיקות".

והנה המכתב ותשובותיו:

לכבוד כבוד הרב שליט"א

שלום וברכה!

אנו תלמידות סמינר (גיל 15, בסמינר 'דרכי רחל', בת ים) ורצינו לשאול את הרב:

האם הכניסה לקניון היא עבירה או רק דרגה בקדושה ושמירת טהרת הנפש?

תשובת מרן שליט"א: עבירה גדולה, כי גם נשים מצוות על "ולא תתורר".

בת שמקפידה שלא להיכנס לקניון, האם מותר לה לבקש מבת שכבר נמצאת בקניון שתקנה עבורה משהו או שהיא מכשילה אותה להיכנס לעוד חנויות שאולי לא הייתה נכנסת? ואולי גורמת לה לשהות שם יותר זמן?

תשובת מרן שליט"א: גם מכשילה אותה להיכנס לעוד חנויות וגם

מראה לה שזה לא חמור, ובמקום למחות היא עוד מבקשת ממנה. האם יש הבדל בין בקשה כזו מחברה לבין לבקש מאמא/אישה מבוגרת?

תשובת מרן שליט"א: אישה מבוגרת זה יותר קל כי כבר אין לה כל כך ניסיונות, אבל גם לה אין ראוי להיכנס כי היא נותנת דוגמה לא טובה. לאחרות, ולאמא בכלל צריך עיון אם מותר לבקש ממנה לקנות.

*

אז למה, תגידו לי, גייסי הצבא מנסים להגיע דווקא אל הפריפריה כי שם 'חלשים יותר'? תראו את הציבור שלנו, תראו מהם פכי שמן טהור.